

AALBORG UNIVERSITET

Immaterielle aktiver

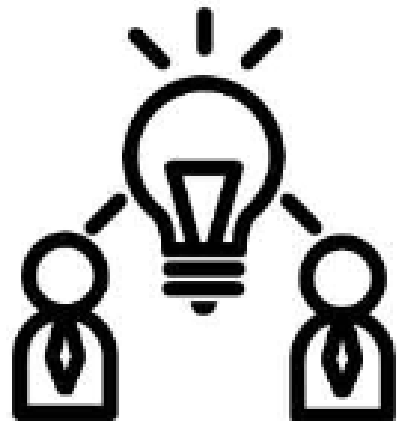
Informationen om de interne immaterielle aktiver
i international regnskabsaflægelse

Katrine Tolstrup Madsen

20149150

Vejleder

Hans B Vistisen

Indholdsfortegnelse

Abstract	3
Introduktion af problemfelt.....	4
Indledning.....	4
Problemformulering	5
Underspørgsmål:.....	5
Afgrænsning	6
Metode.....	7
Videnskabsteoretisk position.....	7
Metodisk procedure	8
Kildekritik	8
Den teoretiske indgangsvinkel.....	10
IASB's struktur.....	10
Regnskabsstandardens formål.....	10
Begrebsrammen	11
IFRS i Danmark	13
Den regnskabsmæssige behandling af immaterielle aktiver	15
Definition af immaterielle aktiver.....	15
IAS 38	15
Standardens formål	16
Standardens anvendelsesområde.....	16
Yderligere afgrænsning	16
Positiv afgrænsning	18
Indregning og måling af immaterielle aktiver.....	18
Indledende måling	19
Definition af udvikling.....	20
Den regnskabsmæssige behandling af udvikling.....	21
Immaterielle aktiver i henhold til litteraturen.....	25
Hvad er immaterielle aktiver.....	25
Begrebsspecifikation	25

Immaterielle aktivers økonomiske egenskaber	26
Skalerbarhed	27
Sunkne investeringer	27
Synergi.....	28
Spild	29
Komparativ empirisk analyse	30
Valg af branche og virksomheder til analysen	30
Analysens opbygning	31
NOVO NORDISK	33
Komparativ analyse.....	42
Problemstillingen fra ovenstående afsnit gentager sig her, da relationskapital heller ikke ejes af virksomheden. Begge virksomheder nævner dem i ledelsesrapportering, men på et meget overfladisk grundlag, og selvom LEGO umiddelbart de fleste informationer, så indgik der under deres ambitiøse strategi og de vil tage stilling til deres supplychain, ud fra et bæredygtigt synspunkt.	45
Konklusion	46
Litteraturliste.....	48

Abstract

The intangible assets have long been decisive for value creation in the world's economies. Sharpened global competition and new business models are based on intangible assets.

The company's ability to invest in these assets, both internally and through acquisitions is important information for the accounting user who must manage his resource allocation on a fair true and fair view. The challenge with the intangible assets is expressed in the valuation. The intangible assets are difficult and diffuse to reliably.

The intangible assets of many different types, which complicates finding a solution that can alleviate the handling of these assets. The intangible assets have unique properties that can create challenges in the current accounting management, and they are often associated with a high degree of uncertainty in relation to the future financial benefits, because the development costs cannot be covered if the development is not completed.

In combination with other intangibles assets or other assets, a synergistic effect can increase their value. Current accounting rules only allow small part of the intangible assets to be capitalized in the balance sheet. This is expressed when the companies are sold and bought, where a large deviation between the market value and the book value, which in the worst case can make the value of the accounts redundant, as users of the accounts do not obtain the information they are looking for. In addition, it is also difficult to compare the accounts of companies that internally generate intangible assets with companies that purchase intangible assets.

Introduktion af problemfelt

Indledning

De immaterielle aktiver har længe været afgørende for værdiskabelse i verdens økonomier. Skærpet global konkurrence og nye forretningsmodeller tager afsæt i immaterielle aktiver.

Virksomhedernes evne til at investere i disse aktiver både internt genereret og gennem opkøb, er en vigtig information for regnskabsbrugeren der skal forvalte sin ressourceallokering, på et retvisende grundlag.¹

Udfordringen med de immaterielle aktiver kommer til udtryk i værdiansættelsen. De immaterielle aktiver er svære og diffuse at definere og svære at måle pålideligt. De immaterielle aktiver udgør mange forskellige typer, hvilket komplicere at finde en løsning som kan afhjælpe håndteringen af disse aktiver.

De immaterielle aktiver har unikke egenskaber der kan skabe udfordringer i den nuværende regnskabshåndtering, og de er ofte forbundet med en høj grad af usikkerhed i forhold til de fremtidige økonomiske fordele, for udviklingsomkostningerne kan ikke dækkes, hvis udviklingen ikke er afsluttet tilfredsstillende.

I kombination sammen med andre immaterielle aktiver eller andre aktiver, kan en synergieffekt påvirke højne deres værdi.

Nuværende regnskabsregler tillader kun at aktivere en lille del af de immaterielle aktiver i balancen. Dette kommer til udtryk når virksomhederne sælges og opkøbes, hvor der identificeres en stor afvigelse mellem markedsværdi og den bogførte værdi. Denne afvigelse sidestilles med en uidentificeret aktivværdi, som i værste fald kan overflødiggøre regnskabet værdi, da regnskabsbrugere ikke opnår den information de eftersøger.²

¹ [Copy of The Art of Valuing Personal Property \(ivsc.org\)](http://ivsc.org)

² [Copy of The Art of Valuing Personal Property \(ivsc.org\)](http://ivsc.org)

Derudover er det samtidig vanskeligt at sammenligne virksomheders regnskaber som internt generer immaterielle aktiver med virksomheder der køber immaterielle aktiver.

Ud fra ovenstående formuleres denne problemformulering:

Problemformulering

Hvordan kan informationen omkring immaterielle aktiver forbedres i den internationale regnskabsaflæggelse for at imødekomme samtidens behov?

Problemformulering suppleres med understående spørgsmål:

Underspørgsmål:

Spørgsmål 1:

Hvem står bag regnskabsstandarder og hvad er hensigten med standarderne?

Introduktion af IASB, deres formål samt begrebsrammen.

Spørgsmål 2:

Hvordan skal en regnskabsaflæggende virksomhed forholde sig til immaterielle aktiver ifølge IFRS?

En gennemgang af IAS 38

Spørgsmål 3:

Hvad er immaterielle aktiver og hvorfor er de vigtige?

Immaterielle aktiver har nogle økonomiske egenskaber.

Spørgsmål 4:

Hvilke aktiver er uregistreret og hvordan påvirker det regnskaberne?

Analyse afsnit, hvor nøglefaktorer fra teorien og litteraturen anvendes.

Spørgsmål 5:

Hvordan kan regnskabsinformationen omkring immaterielle aktiver øges

Konklusion på problemformulering

Afgrænsning

Der afgrænses ud fra en detaljeringsgrad, som vurderes har relevans i forhold til problemformuleringen.

Regnskabsbrugerens informationsbehov i samtiden foranstalles ikke direkte i rapporten, men anskues med udgangspunkt i IASBs begrebsramme. Regnskabet er essentielt til regnskabsbrugerens, hvorfor dennes informationsbehov er afgørende i forhold til ændring af regnskabsstandarder.

Der er afgrænset fra at gennemgå flere standarder, her kan nævnes IFRS 3 som omhandler virksomhedssammenslutninger.

Projektets fokusområde er IFRS, der afgrænses derfor fra ÅRL og US GAB. Selvom emnet også ville have relevans for US GAB.

Metode

I det nærværende afsnit redegøres for projektets videnskabsteoretiske afsæt, som skaber fundament og belæg for den metodiske tilgang, der har betydning for udformningen af den essentielle undersøgelse samt resultatet af denne. Derudover redegøres der for den kritiske vurdering af kilder og litteratur som er anvendt til undersøgelsen.

Videnskabsteoretisk position

Når man anskuer videnskabsteoretiske refleksioner i sammenhæng med en undersøgelse, konkretiseres den måde vi tænker og handler på. Alle har dermed et individuelt udgangspunkt, som vil have direkte indflydelse på undersøgelsens forløb og resultat.³

I undersøgelsen arbejdes der ud fra det realistiske paradigmes ontologiske overbevisning, om at verden består uafhængigt af vores erkendelse. Undersøgerens indgangsvinkel til projektudarbejdelsen er at virkeligheden kan afdækkes, analyseres og vurderes ud fra en bevidsthed om at en udelukkende objektiv tilgang ikke er mulig.

Derfor bestræber undersøgeren sig på en bevidst rationel og logisk opbygget arbejdsproces i alle tiltag undervejs i hele undersøgelsesforløbet⁴. Denne overbevisning om at en fuldkommen objektiv tilgang er uopnåelig, frigør undersøgeren fra det realistiske paradigme i dens epistemologiske opfattelse, og læner sig her mere ind i et neo-positivistisk syn, særligt når det omhandler beslutningsprocesser, som anses for at være en subjektiv proces. Allerede i måden problemformuleringen er skrevet på, gives udtryk for en påstand om at informationen i regnskabet kan forbedres, en hypotese som understøttes af fagfællers kilder.

En stringent, kildekritisk metodisk procedure og tilrettelæggelse af arbejdsprocessen, skaber mulighed for at yde afgrænsning ud fra en argumentations og logisk erkendelse, som bevirker en tilnærmelsesvis objektivitet i projektet.

³ Arbnor & Bjerke, 2009

⁴ Darmer et. Al., 2010

Metodisk procedure

Projektet udarbejdes ud fra en overordnet hensigt om at søge kausale sammenhænge.⁵ Der arbejdes ud fra en deduktiv tilgang, som i sin formelle enkelthed beskriver udformningen af en logisk arbejdsproces. Arbejdsprocessen tager udgangspunkt i et teoretisk grundlag, som efterprøves i et empiriskmateriale.

Det teoretiske udgangspunkt anvendes i første del af projektet til at danne fundament for læserens forståelsesramme omkring projektets emne. Formålet er her at beskrive den regnskabsmæssige behandling af immaterielle anlægsaktiver i relation til gældende love og standarder, som virksomhederne er underlagt.

I analysen arbejdes der med sekundært empirisk materiale, hvori teorien specificeres samt udfordres i et praktisk øjemed. Analysen udarbejdes i overvejende grad ud fra en kvantitativ tilgang, hvoraf det ønskes at udforme en konklusion som rummer generaliserbarhed blandt regnskabsaflæggende virksomheder. I det udvalgte empiriske materiale analyseres informationen omkring de immaterielle aktiver i regnskabet, struktureret af et analyseskema med nøglefaktorer fra teorien og litteraturen. For til sidst at blive i stand til at formulere en konklusion som favner og bidrager til et bredere perspektiv på håndteringen af de immaterielle anlægsaktiver, som på nuværende tidspunkt ikke vinder plads i regnskaberne.

Kildekritik

Kritisk stillingtagen til alt inddraget litteratur udgør en helt principiel foranstaltning. Alt litteratur er udarbejdet af kvalificeret fagfæller eller fra pensumbøger, hvis kvalitetsniveau anses for at være tilstrækkeligt i sammenkobling til en kritisk anskuelse fra undersøgers side. (Den gode opgave, 2014)

Den kritiske anskuelse praktiseres ud fra følgende overordnet forhold:

1. Hvem er udarbejder og afsender af materialet?

⁵ Paradigmer i praksis, 2014

2. Er materialet opdateret og aktuelt?

Pensumlitteratur er brugt meget sparsomt med en øget opmærksomhed på udgivelsesåret der kan bevirke at informationen er forældet. I læste rapporter fra bla. Efrag og OECD er referencer eftertjekket, for at undersøge original litteratur. Derudover fremsøges og læses en bred materialeporteføje, for at højne pålideligheden og validiteten, hos kilder hvori der er risiko for at materialet bærer præg af forfatterens subjektive antagelser.

Den teoretiske indgangsvinkel

IASB's struktur

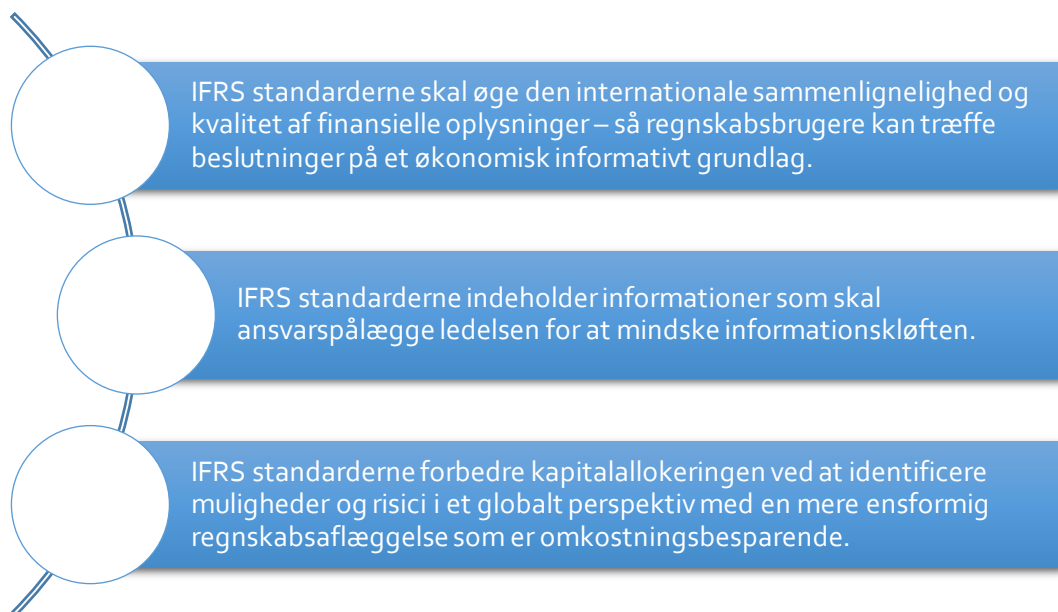
IASB står for International Accounting Standards Board, og er en uafhængig ekspertgruppe, bestående af 14 medlemmer, der er ansvarlige for at udvikle og offentliggøre de internationale regnskabsstandarder, som betegnes IFRS, International Financial Reporting Standards. IASB er underlagt IFRS Foundation Trustees, som er et tilsynsråd der sikre at IASB følger en struktureret og fastlagt proces for udviklingen af standarderne, som skal skabe en mere ensartet og informativ regnskabspraksis blandt medlemslandene.

Af kommende forskningsprojekter har IASB blandt andet immaterielle aktiver i deres Pipeline. Projektet skal tilsigte rettidige forbedringer af regnskabskravene til immaterielle aktiver.⁶

Regnskabsstandardens formål

IASB beskriver standardernes formål i nedenstående tre fokuspunkter, som er baseret på et princip om gennemsigtighed, retfærdighed og ansvarlighed:

⁶ [IFRS - Who we are](#)

Med udgangspunkt i formålene lægges der overordnet vægt på en værdiskabende regnskabsaflæggelse, hvor regnskabsbrugerens informationsbehov udgør det afgørende aspekt, hvilket er helt i overensstemmelse med begrebsrammen.⁷

Begrebsrammen

Begrebsrammen skal ikke anses som en regnskabsstandard og kan ikke tilsidesætte en specifik standard, men har til formål at danne grundlag for udviklingen af regnskabsstandarderne. Begrebsrammens centrale hovedformål er at tilvejebringe sammenlignelige finansielle oplysninger, der er nyttige for regnskabsbrugerne i beslutningsprocessen for ressourceallokering. Alle begrebsrammens aspekter udspringer fra dette centrale formål.

Begrebsrammen fastsætter konsistente begreber i regnskabsaflæggelsen for at sikre en ensartethed dels i udviklingen af regnskabspraksis, men også i udarbejdelsen og præsentationen af regnskaberne. Samtidig fungerer den som vejledning på områder uden eller med mangelfuld regulering.⁸

⁷ [IFRS - Who we are](#)

⁸ Begrebsramme for regnskabsaflæggelse 2018 (iasplus.com)

Regnskabsbrugerne omfatter investorer, medarbejdere, långivere, leverandører, andre kreditorer, kunder, offentlige myndigheder og evt. offentligheden generelt.

Denne differentierede pulje af regnskabsbrugere har også differentieret informationsbehov og forudsætninger for at bruge regnskabet, og begrebsrammen skal ses som den overordnet ramme for regnskabet. Hver enkelt standard udgør en specificeringsgrad som redegør for den regnskabsmæssige håndtering af det specifikke element, herunder fx immaterielle aktiver m.fl.

Begrebsrammen er opdelt i otte nedenstående faser:⁹

- a) Formålet med regnskabsaflæggelsen
- b) Kvalitative egenskaber
- c) Årsregnskaber og den rapporterende virksomhed
- d) Elementerne i årsregnskabet
- e) Anerkendelse og ophør af indregning
- f) Måling
- g) Præsentation og offentliggørelse
- h) Begreber om kapital og kapitalanvendelse

For at øge overskuelighedsgraden inddeles disse faser i tre niveauer:

1. Det formålsbestemte niveau:

På dette niveau redegøres for formålet med regnskabsaflæggelsen og i forlængelse heraf de primære brugere samt deres informationsbehov, således at regnskabsbrugere bliver i stand til at træffe beslutninger der kan påvirke virksomhedens økonomiske ressourcer og så regnskabsbrugere kan vurdere virksomhedens forvaltning af de eksisterende ressourcer.

⁹ ([Conceptual Framework for Financial Reporting 2018 \(iasplus.com\)](https://www.iasplus.com/en/conceptual-framework-for-financial-reporting-2018))

2. Det værdibaseret niveau:

På dette niveau tages der sigte på kvaliteten af de oplysninger som skaber bedst værdi for regnskabsbrugeren.

Regnskabsinformation skal være relevant og troværdig. Disse krav betydningsfuld kan ikke undermineres og det ene krav kan ikke udelukke det andet, da begge krav har betydning for regnskabsbrugers beslutninger. De to krav kan uddybes med væsentlighed, fuldstændighed, sammenlignelighed, neutralitet, og uden væsentlige fejl og mangler, det vi i ÅRL betegner som generalklausulen som omhandler at *regnskabet skal give et retvisende billede*.

På dette niveau fastsættes også elementer i årsregnskaber, hvilket indebærer de bestanddele årsregnskabet består af.

3. Det operationelle niveau:

Det er en underliggende antagelse at den regnskabsaflæggende virksomhed vil fortsætte sin drift og dermed ikke har going concern udfordringer. Når dette er afgjort bistår dette niveau med håndtering af indregning og måling af de førnævnte bestanddele.

IASB arbejder på at revidere begrebsrammen i samarbejde med FASB, som er den amerikanske standardudstedende organisation jf. konvergensprojektet, som ikke vil blive behandlet yderligere her.¹⁰

IFRS i Danmark

I Danmark er børsnoterede selskaber pålagt at aflægge koncernregnskab efter de internationale regnskabsstandarder jf. forordning (EF) nr. 1606/2002, som blev gældende fra 2005 og frem¹¹. Disse virksomheder skal følge IFRS bekendtgørelsen BEK nr. 958 af 13/09/2019 som omhandler anvendelse af internationale regnskabsstandarder for virksomheder omfattet af årsregnskabsloven.¹²

¹⁰ [IFRS - IASB og US FASB gennemfører første fase af konceptuelle rammer](#)

¹¹ [\(EUR-Lex - I26040 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)\)](#)

¹² [\(IFRS-bekendtgørelsen \(retsinformation.dk\)\)](#)

Hvis moderselskabet er dansk kan det vælges at moderselskabets regnskab aflægges efter årsregnskabsloven.¹³

Virksomheder som ikke er underlagt denne forordning, det vil sige ikke børsnoteret selskaber, kan frivilligt vælge at udarbejde årsregnskab eller koncernregnskab efter de internationale regnskabsstandarder.¹⁴

¹³ [Krav til børsnoterede virksomheder og statslige aktieselskaber | erhvervsstyrelsen.dk](https://erhvervsstyrelsen.dk/krav-til-borsnoterede-virksomheder-og-statslige-aktieselskaber)

¹⁴ [Årsregnskabsloven § 137 \(danskelove.dk\)](https://danskelove.dk/arsregnskabsloven-137)

Den regnskabsmæssige behandling af immaterielle aktiver

Definition af immaterielle aktiver

Immaterielle aktiver behandles under IASB i standarden IAS 38, hvori immaterielle aktiver defineres:

"Identificerbart, Ikke-monetært aktiv, uden fysisk substans"

At det immaterielle aktiv skal efterleve identificerbarhed, betyder at det skal kunne adskilles fra virksomhedens øvrige immaterielle aktiver og fra virksomheden selv, og i forlængelse heraf kunne sælges, overdrages, liciteres eller lejes ud til en anden part. Medmindre aktivet hidrører fra kontraktlige eller andre juridiske rettigheder, uagtet om disse kan adskilles fra virksomheden eller fra andre rettigheder eller forpligtelser.¹⁵

At aktivet ikke er monetært indebærer at der ikke umiddelbart forlægger nogen fast nominel værdi. De kan dermed ikke bare konverteres til likvide midler, medmindre der eksisterer et aktivt marked for det pågældende immaterielle aktiv.¹⁶

Den sidste del af definitionsbeskrivelsen indebære nøjagtigt det formuleringen implicerer, at aktiver er uden fysisk substans og er dermed ikke håndterbare i fysisk forstand.

IAS 38

Standarden IAS 38 som omhandler immaterielle aktiver, blev vedtaget i 2001 af IASB.

Standarden var oprindeligt udstedt af IASB's forgængere IASC i 1998, som erstattede IAS 9 Forsknings- og udviklingsomkostninger, som var udstedt i 1993.

¹⁵ IAS 38 – afsnit 11

¹⁶ [Ikke-monetært aktiv - Definer forretningsvilkår \(definebusinessterms.com\)](https://definebusinessterms.com/ikke-monetært-aktiv/)

IAS 38 er senest blevet ændret i 2014, hvor databeskyttelsesrådet indarbejdede en præcisering af, hvornår det er hensigtsmæssigt at anvende en indtægtsbaseret afskrivningsmetode.

I 2008 og 2004 er standarden blevet revideret og tilpasset i forbindelse med et projekt omhandlende virksomhedssammenslutninger.¹⁷

Standardens formål

Formålet med IAS 38 er at formulere retningslinjerne for den regnskabsmæssige regulering af immaterielle anlægsaktiver, som ikke specifikt er omfattet af andre standarder.

Standarden foreskriver indregning, måling og oplysninger gældende for immaterielle aktiver og i forlængelse heraf, klarlægger IAS 38 specifikke kriterier for, hvornår indregning må foretages.

Standardens anvendelsesområde¹⁸

IAS 38 finder som udgangspunkt anvendelse på alle immaterielle anlægsaktiver, med undtagelse af:

1. Immaterielle aktiver, som behandles specifikt i en andens standard
2. Finansielle aktiver, som defineres i standard IFRS 9, *finansielle instrumenter*¹
3. Indregning og måling af *efterforskning og vurdering af mineralressourcer*, som behandles i IFRS 6¹
4. Udgifter til udvinding af mineraler, olie, naturgas og lignende ikke-regenererende ressourcer.

Yderligere afgrænsning

Foreskriver en anden regnskabsstandard den regnskabsmæssige behandling af et specifikt immaterielt aktiv, så skal denne anden standard anvendes i stedet for IAS 38.

¹⁷ [IFRS - IAS 38 Immaterielle aktiver](#)

¹⁸ [IAS 38 – 2021 Issued IFRS Standards \(Part A\)](#)

Immaterielle aktiver, som er erhvervet med henblik på videresalg i forlængelse af virksomhedens forretningsgang, behandles under *IAS 2 Varebeholdninger eller IFRS 15 omsætning fra kontrakter med kunder*. Dette gør sig også gældende for *anlægsaktiver bestemt for salg og ophørte aktiviteter*, der behandles under *IFRS 5*.

Udskudte skatteaktiver, hvilket er et uudnyttet skattemæssigt underskud, som en virksomhed kan vælge at fremføre i en senere positiv skattepligtig periode¹⁹, behandles i *IAS 12 Indkomstskatter*.

Leasingrettigheder til immaterielle aktiver behandles i *IFRS 16 Leasingkontrakter*.

Medmindre der forekommer licensrettigheder med det leaset aktiv, da skal disse behandles efter *IAS 38*.²⁰

Goodwill der er erhvervet ved virksomhedssammenslutning, skal heller ikke behandles efter *IAS 38*, da denne er omfattet af *IFRS 3 virksomhedssammenslutninger*. Det samme gør sig gældende for finansielle aktiver, som er omfattet af *IFRS 9 finansielle instrumenter*.

Immaterielle aktiver som relaterer sig til kontrakter med kunder, som indregnes efter *IFRS 15 omsætning fra kontrakter med kunder*

Anskaffelsesomkostninger og immaterielle aktiver i forbindelse med indgåelse af forsikringskontrakter, behandles i *IFRS 4 Forsikringskontrakter*.²¹

I tilfælde, hvor et immaterielt aktiv udgør en integreret del af det materielle aktiv, skal ledelsen foretage en skønsmæssig vurdering i den regnskabsmæssige håndtering.

Den skønsmæssige vurdering tager afsæt i en væsentlighedsbetragtning af begge bestanddele.

¹⁹ [Regnskabsmæssig behandling af et udskudt skatteaktiv - BDO](#)

²⁰ [64344 Deloitte IFRS-bog 2016 IFRS 16.pdf](#)

²¹ [IFRS 4 \(iasplus.com\)](#)

Positiv afgrænsning

IAS 38 skal blandt andet anvendes på omkostninger til reklamer, uddannelse af medarbejder samt forsknings- og udviklingsaktiviteter. Hvoraf forskning- og udviklingsaktiviteter tilsigter opnåelse af ny viden, selvom det ofte resultere i et produkt af fysisk substans. Det vidensbaserede element, tillægges dermed størst betydning i regnskabsaflæggelsen i forhold til fysiske produkt.

Indregning og måling af immaterielle aktiver

Ved første indregning gælder nogle principielle indregningskriterier uanset, hvordan det immaterielle aktiv er erhvervet eller internt genereret. Disse skal ses i forlængelse af definitionsbeskrivelserne ovenfor. Alle kriterier skal være opfyldt før en virksomhed har lov til at indregne det immaterielle aktiv i balancen.

Indregningskriterier

- Kontrolleres af virksomheden
- Det er sandsynligt at fremtidige økonomiske fordele vil tilgå virksomheden
- Kostpris kan måles pålideligt

En virksomhed har kontrol over et aktiv, når den har berettigelse til de fremtidige økonomiske fordele og samtidig kan begrænse andres adgang til disse fordele.²²

Når virksomheden skal foretage vurdering af fremtidige økonomiske fordele, gøres dette med afsæt i dokumentbare og rimelige forudsætninger, i forlængelse af et ledelsesmæssigt skøn over de økonomiske forhold, der gør sig gældende over aktivets brugstid, dette sammenholdes med en vurdering af sandsynlighedsgraden for omfanget af økonomiske fordele, som foretages ud fra de oplysninger, som er tilgængelige ved første indregning af

²² IAS 38 – afsnit 13

det pågældende aktiv.²³ Standarden beskriver ikke yderligere, hvordan ledelsen skal forholde sig til det sandsynlighedsmæssige aspekt. Det konkluderes derfor ud fra ordlyden og konteksten i standarden at aktivet først må indregnes når der er overvejende sandsynlighed for at de økonomiske fordele kan indfries inden for det pågældende regnskabsår, hvor aktivet synliggøres i regnskabet.

Ved første indregning af det immaterielle aktiv, sker målingen som udgangspunkt til kostpris, hvorfor denne skal kunne måles pålideligt.²⁴ Dette udgangspunkt udfordres af nogle nuancer, som er beskrevet straks nedenfor.

Indledende måling

Den første måling af det immaterielle aktiv afhænger af, hvordan aktivet er erhvervet, her skelnes mellem tre overordnet kategorier

1. Separat erhvervet immaterielle aktiver
2. Aktiver erhvervet ved virksomhedssammenslutning
3. Internt oparbejdede immaterielle aktiver

Separat erhvervede immaterielle aktiver

Ved separat erhvervelse er aktivet købt på baggrund af en handel mellem to virksomheder, ud fra en overbevisning om at det opkøbte aktiv vil bidrage med fremtidige økonomiske fordele. Dermed anses sandsynlighedskriteriet, for at være opfyldt.

Måling af aktiver erhvervet separat fra tredjemand måles til kostpris.

Kostprisen omfatter:

- Købsprisen, herunder told og ikke-refunderbare afgifter, efter fradrag af rabatter, og

²³ IAS 38 – afsnit 21

²⁴ IAS 38 – afsnit 24

- Omkostninger, der er direkte forbundet med forberedelsen af aktivet frem til planlagt anvendelse.

Erhvervet ved virksomhedssammenslutning

Regnskabsstandarden, IFRS 3 anvendes til virksomhedssammenslutning som behandles ud fra overtagelsesmetoden. Når det specifikt omhandler de immaterielle aktiver som overtages i forlængelse af denne begivenhed, skal disse behandles i overensstemmelse med IAS 38. Ifølge IAS 38 anses et immaterielt aktiv altid for at opfylde sandsynligheds- og pålidelighedskriterierne ved denne begivenhed. Identificerbare immaterielle aktiver skal derfor indregnes separat fra goodwill og til dagsværdien på overtagelsestidspunktet.

Internt oparbejdet aktiver

Ved internt oparbejdede immaterielle aktiver bliver betingelserne vedrørende identificerbarhed og opgørelse af aktivets kostpris vanskelig. Det er ikke tilladt at aktivere goodwill, varemærker, navnerettigheder, kundekartoteker og lignende immaterielle ressourcer, da disse ikke kan adskilles fra omkostninger til udvikling af virksomheden som helhed.²⁵

Definition af udvikling

Uddannelses- og forskningsministeriet definere udvikling som anvendelsen af forskningsresultater eller praktisk erfaring i en systematiseret plan til fremstilling af nye eller væsentligt forbedrede materialer, værktøjer, produkter, processor, systemer eller tjenesteydelser.²⁶

²⁵ IAS 38 – afsnit 63 og 64

²⁶ [Hvad er forskning, innovation og udvikling? — Uddannelses- og Forskningsministeriet \(ufm.dk\)](#)

IAS 38 lister følgende eksempler op:

- a) Design, opførelse og testning af prototyper og modeller før produktion og anvendelse
- b) Design af værktøj, opspændingsværktøj, støbeforme og stempler, der indebære ny teknologi
- c) Design, opførelse og drift af et forsøgsproduktionsanlæg, hvis størrelsesorden ikke er økonomisk rentabel for erhvervmæssig produktion, og
- d) Design, opførelse og testning af et valgt alternativ til nye eller forbedrede materialer, anordninger, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser.²⁷

Den regnskabsmæssige behandling af udvikling

Indregning af udviklingsaktiver

IAS 38 formulere 6 indregningskriterier der skal være opfyldt før indregningen af et udviklingsprojekt kan finde sted.

1. Det er **teknisk muligt** at færdiggøre aktivet, så det er klart til brug eller salg
2. Det er **hensigten** at færdiggøre aktivitet og bruge eller sælge aktivet
3. Det er **muligt** for virksomheden at bruge eller sælge aktivet
4. Aktivitet vil skabe **fremtidige økonomiske fordele**
5. Der er tilstrækkelige **ressourcer** til at færdiggøre projektet
6. Det er muligt at foretage **pålidelig måling** af udviklingsomkostningerne

Kostprisen for udviklingsaktiver omfatter alle nødvendige omkostninger der er direkte forbundet med at oprette, fremstille og forbedre aktivitet til det ledelsesbestemte anvendelsesområde.

²⁷ IAS 38 – afsnit 59

IAS 38 lister følgende eksempler op:

- Omkostninger til materialer og tjenesteydelser anvendt eller forbrugt ved oparbejdelsen af det immaterielle aktiv
- Omkostninger til personaleydelser, som direkte er forbundet med oparbejdelsen af det immaterielle aktiv
- Registreringsgebyrer for juridiske rettigheder, og
- Afskrivning på patenter og licenser, der anvendes til oparbejdelse af det immaterielle aktiv.

Salgs-, administrations- og andre generelle indirekte produktionsomkostninger skal som udgangspunkt ikke indgå i opgørelsen af kostprisen. Ej heller skal indledende tab, før aktivet opnår den forventede indtjening eller omkostninger til personaleoplæring i forbindelse med aktivet drift indgå i kostprisen.

Brugstid

Brugstiden er afgørende for den regnskabsmæssige behandling. Der skelnes mellem

- Begrænset brugstid, og
- Ubegrænset brugstid.

Begrænset brugstid

Ved begrænset brugstid, vurderer virksomheden en estimeret tidshorisont, som er under indflydelse af en række faktorer, heriblandt hastigheden af teknologiske forældelse. Dette estimat bestemmer afskrivningsperioden.

Afskrivningsperioden skal matche med, hvordan aktives indtægter forbruges, altså forbrugsmønsteret. Ved uklarhed anvendes lineær afskrivning. Afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen og afskrivningsmetoden revurderes hvert år.

Aktivets restværdi er altid nul. Medmindre aktivet videresælges eller der eksisterer et aktivt marked.

Ubegrænset brugstid

Ubegrænset brugstid er ikke nødvendigvis uendelig brugstid, men en indikator på at virksomheden ikke har været i stand til at vurdere et tidsestimat.

I disse tilfælde skal der ikke ske afskrivninger, men i stedet tester virksomheden aktivet for værdiforringelse. Dette sker som udgangspunkt årligt, eller hvis der er indikationer på værdiforringelse. Brugstiden revurderes årligt.

Efterfølgende måling

Virksomheden skal tage stilling til den anvendte regnskabspraksis, ved den efterfølgende måling.

Virksomheden kan vælge mellem følgende modeller:

- Kostprismodellen, eller
- Omvurderingsmodellen

Kostprismodellen

Ved kostprismodellen skal udviklingsaktivets allerede bogførte værdi afskrives og nedskrives, begge faktorer er bestemt ud fra udviklingsaktives brugstid.

Omvurderingsmodellen

Ved omvurderingsmodellen foretager virksomheden en omvurdering af udviklingsaktivet til dagsværdien på det aktive marked, således at aktivets regnskabsmæssige værdi matcher dagsværdien på omvurderingstidspunktet fratrasket de foretagende afskrivninger og efterfølgende tab ved værdiforringelse.

Dette forudsættes af at der eksistere et aktivt marked. Er denne forudsætning ikke opfyldt, er det ikke muligt for virksomheden at opgøre en dagsværdi, og virksomheden skal i stedet anvende *kostprismodellen*.

Hyppigheden af omvurderingerne sker ud fra en betragtning af værdisvingerne på det pågældende marked. Forskellen mellem aktivets regnskabsmæssige værdi og dagsværdien må ikke være udmærkelsesværdig stor.

Hvis aktivets værdi er forøget, skal forøgelsen indregnes direkte på egenkapitalen under reserver for opskrivninger. Disse kan overføres direkte til overført resultat når reserven realiseres.

Hvis aktivets værdi derimod er forringet, skal dette indregnes som tab i resultatopgørelsen.

Aflægges regnskabspraksis efter omvurderingsmodellen skal alle aktiver i samme kategori omfattes. Dette afgøres ud fra sammenlignelighed i aktivernes art og anvendelse.

Immaterielle aktiver i henhold til litteraturen

Immaterielle aktiver er langt fra et nyt begreb inden for økonomi og regnskab. Tankegangen omkring de immaterielle aktiver blev offentliggjort tilbage i 1960'erne og har siden udviklet sig i takt med at de immaterielle aktiver er steget. I dette afsnit redegøres for hvad de immaterielle anlægsaktiver er og deres vigtighed for virksomhederne.

Hvad er immaterielle aktiver

Immaterielle aktiver er aktiver/investeringer, som ikke har en fysisk eller finansiel udformning, disse omtales blandt andet som videns/rettigheds-aktiver eller intellektuel kapital.²⁸

Investeringer er centralt for enhver virksomhed. Processen med at investere tid, ressourcer og penge på at producere eller effektivisere produkter, arbejdsgange m.m. er afgørende for at en virksomhed fortsat kan være konkurrencedygtig. Der er sket væsentlige ændringer i investeringernes karakter henover de sidste tre årtier, og de uhåndgribelige investeringer fylder mere og mere.²⁹

Begrebsspecifikation

Det er vigtigt at skelne mellem anvendelsen af begreberne, der er nemlig forskel på, om virksomheden reelt set forstå at anvende eller aktivere dens immaterielle aktiver, som jf. ovenstående begreber, opdeles disse i følgende:

- Videns/rettigheds-aktiver: Et immaterielt aktiv virksomheden er i besiddelse af, enten fordi virksomheden ejer dette på ubestemt tid eller fordi virksomheden har råderet over dette i en begrænset periode, men som virksomheden ikke anvender effektivt.

²⁸ OECD

²⁹ Capitalism-without-Capital

- Intellektuel kapital: Begrebet intellektuel kapital kan anvendes når virksomheden forstår at drage nytteværdi af sine immaterielle aktiver, ved at lade det indgå i virksomhedens aktiviteter.

Fx kan virksomheden være i besiddelse af en rettighed i form af et patent, som virksomheden ikke bruger, og som derfor ikke indgår som intellektuel kapital.³⁰

- Immaterielle aktiver: Begrebet anvendes som et overordnet begreb for alle aktiver uden fysisk substans, hvad enten de er:
 - Interne: kompetencer, færdigheder, ledelse, procedurer, knowhow, innovation, human capital m.fl. eller
 - Eksterne: image, alliancer, kundetilfredshed m.fl.
- Investering: Før der kan være tale om en investering skal følgende faktorer være opfyldt:
 1. Det skal koste penge,
 2. Det forventes at generer et langsigtet afkast, og
 3. En værdifuld del af afkastet, skal tilgå den virksomhed som foretog investeringen.

Der skal altså genereres et langtidsholdbart aktiv.

Der findes i litteraturen ingen entydige retningslinjer for klassifikation af immaterielle aktiver, på trods af omfanget og diversiteten.

Immaterielle aktivers økonomiske egenskaber

En stigende mængde forskning viser at investeringer i immaterielle aktiver vokser hurtigere end i materielle aktiver. Samtidig bidrager en udvidelse af investeringen i immaterielle aktiver til en betydelig indvirkning på produktiviteten.³¹

Men de immaterielle aktiver er også forbundet med nogle økonomiske usikkerheder, som kan vanskeliggøre afklaringen af deres reelle værdi.

Dette kan forklares med de fire S'er. Immaterielle aktiver har nemlig nogle særlige økonomiske egenskaber, som ikke gør sig gældende for materielle aktiver.³²

³⁰ efrag

³¹ OECD

³² Capitalism-without-Capital

Forskere inden for økonomi har i årtier forsket i, hvad disse egenskaber udgør, og den moderne litteratur har konceptualiseret følgende:

- Skalerbarhed
- Sunkne investeringer
- Spild
- Synergi

Skalerbarhed

Materielle aktiver kan kun være tilstede et sted ad gangen, hvorimod mange former for immaterielle aktiver kan bruges dels gentagne gange, men også flere steder samtidigt. Det kan fx være et design eller software. Dette kaldes skalerbarhed og betyder at når først virksomheden har oparbejdet eller erhvervet et immaterielt aktiv, kan virksomheden drage nytte af det gentagne gange for relativt lave omkostninger. Dog kan virksomheden ikke se sig foruden at yde vedligeholdelse af det immaterielle aktiv ligesom ved materielle aktiver. Skalerbarhed bliver understøttet af netværkseffekter, disse effekter ses ved både materielle og immaterielle aktiver, og som i sin formelle enkelthed omhandler at jo mere udbredt aktivet er, jo mere stiger det i værdi, som eksempel kan nævnes de sociale platforme.³³

Sunkne investeringer

Når en virksomhed foretager immaterielle investeringer, er det svært at få sin investering tilbage, hvis virksomheden senere fortryder. Dette skyldes at immaterielle aktiver kan være svære at sælge, først og fremmest fordi der ikke eksisterer et aktivt og likvidt marked for mange immaterielle aktiver og særligt fordi de immaterielle aktiver oftest er individualiseret og specifikt tilpasset den enkelte virksomhed, som knytter dem unikt til den pågældende virksomhed, hvorfor det kan være yderst vanskelig at overfører aktivets fulde værdi til en anden virksomhed. Hvis man så forestiller sig at en tredje part, i form af en kurator, i tilfælde af konkurs, skal omsætte de immaterielle aktiver til likvide midler, så kræver det at de intellektuelle ejendomsrettigheder er nøje formaliseret, før kurator kan opnå en tilstrækkelig

³³ Capitalism-without-Capital

indsigt. Er de immaterielle aktiver fordelt blandt virksomhedens ansatte i form af uddannelse og knowhow, vil det være umuligt at videresælge dem.

Fordi de immaterielle aktiver er kontekstbestemte kan det være svært at finde finansiering. Skulle gælden blive uerholdelig kan långivere ikke beslaglægge de immaterielle aktiver, samtidig er det svært at værdiansætte de immaterielle aktiver, når der ikke eksisterer et aktivt marked. Her kan man enten vælge at værdiansætte aktivet til de omkostninger det kostede at udvikle det, eller det kan værdiansættes til det estimerede fremtidige indtjeningspotentiale, hvilket er betydelig risikobetonet. Når virksomheder alligevel er finder interesse i at investere i viden, selvom det ikke tager form i et omsætteligt aktiv, er det fordi det løser en usikkerhed og tilføjer virksomheden med værdifuld information om de muligheder den står overfor, her kan virksomheden dog have incitament til at fastholde en investering som ikke vil give afkast, fordi det som tidligere nævnt er svært at få omkostningerne forbundet med sin investering tilbage.

Synergi

Immaterielle aktiver har synergieffekter, dels fordi de generer nye immaterielle aktiver og dels fordi de værdieffektiviseres i samspil med andre immaterielle aktiver. Kigger man på den teknologiske udvikling, er nyere teknologi udviklet med afsæt de det eksisterende teknologi. Samspillet mellem de immaterielle aktiver, kan øge deres værdi ved den korrekte kombinationen, men det er svært at forudsige og planlægge, hvor synergierne vil opstå og hvilken kombination som er mest rentabel. Det er ikke alene kombinationen af immaterielle aktiver som skaber værdi, immaterielle aktiver kan også skabe værdi i samspil med materielle aktiver, fx netværkscomputere. Virksomheder har ofte flere komplekse synergieffekter som er afledt af immaterielle aktiver, fx deres investering i software, forsyningskædeudvikling, arbejdsgange, netværk mm. Og kan bygge videre på disse immaterielle aktiver ved åben innovation, hvor man idéudvikler med eksterne parter.³⁴

³⁴ Capitalism-without-Capital

Spild

Spild foregår når andre virksomheder drager fordel af immaterielle aktiver, de ikke selv har investeret i, det kommer fx til udtryk når en virksomhed kopierer en anden virksomheds ideer eller viden som fx er tilegnet fra forskning og udvikling, som ikke er beskyttet af patenter eller ophavsrettigheder. Hemmeligholdelse er også en potentiel beskyttelse, men er ikke altid mulig, særligt ikke hvis det omhandler et produkt der skal ud til forbrugerne. Hvis ikke virksomheden er rustet til at rumme denne kopiering kan virksomheden miste aktivets værdi. For at undgå dette kan virksomheden bistå med forretningsrådgivning til konkurrenterne som fx Apples gjorde i forlængelse af lanceringen af iPhone, hvor konkurrenterne kopierede design og software.

Så når det kommer til ejerskab og kontrol over aktivet er det meget mere diffust end med materielle aktiver og tankegangen omkring immateriel ret kan spore rødder tilbage i det 16. århundrede. En væsentlig strategi for virksomheder er kombinationen af at minimere kopiering af deres immaterielle aktiver, samtidig med de maksimere fordelene ved dem. Dette kan forårsage at virksomhederne tilskynder at beholde aktiverne for sig selv, såfremt det er muligt, men dette vil forhindre synergieffekten som beskrevet ovenfor. Ideen om at ideer bliver mere værd når de kombineres med andre ideer skulle gerne være et stærkt incitament til at få adgang i så mange ideer som muligt.³⁵

³⁵ Capitalism-without-Capital

Komparativ empirisk analyse

Rapporten har indtil nu haft sit fokus på de lovmæssige rammer som skaber retningslinjerne for behandlingen af immaterielle aktiver sammenholdt med nogle nyere observationer og anerkendelser af de immaterielles økonomiske egenskaber. Der er blevet præciseret nogle begrænsninger i standardens anvendelsesområde som sammenholdt med den litterære indsigt skaber værdifulde begrænsninger for regnskabsbrugerne.

Analysen indeholder en komparativ empirisk analyse af årsrapporter fra 2021 for udvalgte virksomheder. Analysen udarbejdes med hensigten om at få indsigt i virksomhedernes håndtering af immaterielle aktiver, for at undersøge, hvordan virksomhederne informerer deres regnskabslæsere om deres immateriel værdi, med øje for om den nuværende regnskabsstandard IAS 38 kan revideres, med henblik på at forbedre informationen omkring i immaterielle aktiver i regnskaberne.

Valg af branche og virksomheder til analysen

Virksomhederne som indgår i analysen er nøje udvalgt ud fra en række betragtninger om at det vil bidrage med en højere værdi til analysen. At stikprøveudvælgelsen ikke foregår på et objektivi grundlag er et bevidst valg, da formålet med analysen er at finde frem til de bedste eksempler at yde information om immaterielle aktiver på.

Udvælgelsen af virksomhederne er sket ud fra følgende krav:

- Virksomheden skal aflægge regnskab efter de internationale regnskabsstandards³⁶
- Virksomheden skal være i regnskabsklasse stor C eller D.
 - Dvs. en omsætning på over 313 mio. kr. og
 - En balancesum på over 156 mio. kr.

³⁶ IFRS

- Virksomhederne må ikke repræsenterer samme branche
- Virksomheder med en stærk brandværdi

Virksomhederne som indgår i analysen skal være store med en stærk brandværdi, da disse virksomheder har et særligt fokus fra omverdenen, såkaldt PIE virksomheder. Dette skaber en forventning om at disse virksomheders regnskaber vil bidrage med mest mulig indsigt, hvilket højner sandsynligheden for at finde nogle gode eksempler på "best practice".

Virksomhederne er fundet ved at fremsøge en artikel over de 100 største virksomheder i Danmark, ud fra omsætning og antal ansatte³⁷. Ud fra denne er der udvalgt følgende virksomheder, som alle er kontrolleret til de ovenstående kriterier:

Novo Nordisk

LEGO GROUP

Analysens opbygning

Formålet med analysen er at skabe indsigt i rapporteringen for at afklare om det er muligt at forbedre informationen omkring de immaterielle aktiver.

Der er udarbejdet et analyseskema som tager udgangspunkt i de nøglefaktorer som fremgik i teoriafsnittet, analyseskemaet er vedlagt som bilag.

Analysen består af to dele:

I første del af analysen tages der udgangspunkt i hver enkelt virksomhed.

Her bliver ledelsesberetningen undersøgt for forskellige nøglefaktorer:

- *Værdibaseret aktiviteter*
- *Produktrettigheder*

³⁷ Bilag 1 med liste over Erhvervsstyrelsen

- *Human capital*
- *Relationskapital*

Efterfølgende undersøges årsregnskabet, for at få indblik i, hvilken information man får som regnskabslæser får om de immaterielle aktiver.

Der tages udgangspunkt i følgende:

- *Resultatopgørelsen,*
- *Balancen, og*
- *Noterne*

I den anden del testen sammenligneligheden mellem regnskaberne med afsæt i de enkelte nøglefaktorer.

Det antages at virksomhederne overholder regnskabsreglerne i IFRS som alle årsrapporter er aflagt efter, hvorfor dette ikke vil være en del af analysen. Dette rationaliseres ud fra revisionspåtegningerne i regnskaberne, som alle er blanke. Havde der været uoverensstemmelser i forhold til IFRS var det forventeligt at dette ville fremgå heraf.

Information om virksomheden

Novo Nordisk er en international lægemiddelvirksomhed med hovedkontor i København. Virksomheden har eksisteret i over 90 år, har 47.000 ansatte og markedsfører produkter i 168 lande.

Novo Nordisk primære formål er at opdage og udvikle innovative lægemidler til bekæmpelse af diabetes og andre kroniske sygdomme, som blandt andet svær overvægt. De distribuerer lægemidler til hele verden³⁸.

Ledelsesberetning

Værdibaseret aktiviteter

Med udgangspunkt i de værdibaseret aktiviteter informere direktøren om hvordan Novo Nordisk fortsat fokusere på at investere i innovation. Han informere om en ny produkt lancering, muligheden for at eksekvere med innovative nye behandlinger og en fremadrettet målsætning omhandlende nye segmenter omtalt terapiområder i ledelsesberetningen.

I introduktionen for Novo Nordisk er der udarbejdet en forretningsmodel over hvordan Novo Nordisk skaber værdi for samfundet her lægges vægt på deres interne værdibaseret ressourcer, såsom blandt andet forskelligartet talent og at de har forskning og udvikling faciliteter i fem lande.

I ledelsesberetningen under afsnittet: Strategiske ambitioner, fremgår der en pipeline oversigt, hvori alle i gangværende projekter inddelt i fase efter færdighedsgrad præsenteres.

Produkt rettigheder

³⁸ [Hvem vi er \(novonordisk.dk\)](https://www.novonordisk.dk)

Derudover fremgår der også en oversigt over Patenter fordelt på markederne, her fremgår hvilke patenter der er udløbet og hvilke der stadig er aktive.

Human Capital

I forhold til Human Capital præsenterer direktøren deres nye bestyrelsesmedlem og dennes erfaring og kompetencer.

Særligt vicedirektøren lægger vægt på human capital, i det han får præsenteret en kultur med samarbejdsånd, inklusion som danner grobund for kreativitet og skaber en forventning om en mere mangfoldig arbejdsplads, hvor alle medarbejdere for mulighed for at opnå deres fulde potentiale.

Hele bestyrelsen er præsenteret i et ledelsesafsnit hvor bestyrelsesmedlemmerne er anført med billede, jobtitel, ledelsesmæssige opgaver samt kompetencer.

Relationskapital

Relationskapital kommer til udtryk ved at direktøren næver deres partnerskaber med andre virksomheder, universiteter og forskningsinstitutioner, dette er ligeledes nævnt i deres forretningsmodel.

Årsregnskabet

Resultatopgørelsen

På resultatopgørelsen er forskning og udvikling identificeret i sin egen linje. Hvor det fremgår at der er omkostningsført 17.772.000 kr. Dette tal kan dels indebærer alle de forsknings og udviklingsprojekter som ikke kan efterleve regnskabsstandens krav om aktivering og dels da der i denne branche skal opnås en godkendelse fra en regulerende myndighed, dette står omtalt i noteoplysningerne. Dette tal giver regnskabsbrugeren et

indtryk af at der bruges mange ressourcer på forskning og udvikling, hvilket er i tråd med informationen i ledelsesberetningen.

Income statement

and statement of comprehensive income for the year ended 31 Dec

DKK million	Note	2021
Income statement		
Net sales	2.1, 2.2	140,800
Cost of goods sold	2.2	(23,658)
Gross profit		117,142
Sales and distribution costs	2.2	(37,008)
Research and development costs	2.2, 2.3	(17,772)
Administrative costs	2.2	(4,050)
Other operating income and expenses	2.2, 2.5	332
Operating profit		58,644
Financial income	4.10	2,887
Financial expenses	4.10	(2,451)
Profit before income taxes		59,080
Income taxes	2.6	(11,323)
Net profit		47,757

Kilde: [Novo Nordisk Annual Report 2021](#)

Balancen

På balancer præsenteres de immaterielle aktiver i en linje. De immaterielle aktiver udgør 43.171 som er en markant stigning fra sidste år, hvor den immaterielle aktivværdi udgjorde 20.657. Denne stigning kan forklares med tidligere nævnte produktlancering som direktøren oplyste om i ledelsesberetningen.

Balance sheet

at 31 December

DKK million	Note	2021
Assets		
Intangible assets	3.1	43,171
Property, plant and equipment	3.1	55,362
Investments in associated companies		525
Deferred income tax assets	2.6	8,672
Other receivables and prepayments		267
Other financial assets		916
Total non-current assets		108,913
Inventories	3.2	19,621
Trade receivables	3.3	40,643
Tax receivables		1,119
Other receivables and prepayments		5,037
Marketable securities	4.3	6,765
Derivative financial instruments	4.4	1,690
Cash at bank	4.6	10,720
Total current assets		85,595
Total assets		194,508

Kilde: [Novo Nordisk Annual Report 2021](#)

Der foretages binding af reserve på egenkapitalen i overensstemmelse med IAS 38.

Noteoplysningerne

I Note 2.3 opgøres omkostninger i en detaljeringsgrad hvor omkostninger til medarbejder, af- og nedskrivning af ejendom, anlæg og udstyr samt af- og nedskrivning af tab og immaterielle aktiver synliggøres.

2.3 Research and development costs

DKK million	2021
Employee costs (note 2.4)	7,328
Amortisation and impairment losses, intangible assets (note 3.1)	744
Depreciation and impairment losses, property, plant and equipment (note 3.1)	736
Other research and development costs	8,964
Total research and development costs	17,772
As percentage of net sales	12.6%

I Note 3.1 Redegøres for den samlede tilførsel af internt udviklet immaterielle aktiver.

Derudover informeres om immaterielle aktiver som omhandler rettigheder relateret til forskning- og udviklingsprojekter. Der bliver i overensstemmelse med regnskabsstandarden redegjort for anvendt regnskabspraksis og afskrivningsperioder som afgøres af aktivernes individuelle brugstid.

Intangible assets

Amortisation and impairment losses

DKK million	2021
Cost of goods sold	844
Sales and distribution costs	39
Research and development costs	744
Administrative costs	11
Other operating income and expenses	1
Total amortisation and impairment loss	1,639
Total amortisation	1,066
Total impairment losses	573

LEGO GROUP

LEGO GROUP er en international dansk familieejet virksomhed med hovedsæde i Billund.

LEGO har eksisteret i 90 år, og har 24.000 ansatte.

LEGO er kendt for at fremstille legeklodser i plastisk til hele verden med et strategisk fokus på kontakt innovation.

Ledelsesberetning

Værdibaseret aktiviteter

Med udgangspunkt i de værdibaseret aktiviteter informere direktøren om at LEGO vil fremme strategiske investeringer, som indebærer produktinnovation, oplevelsesværdi og bæredygtighed. Deres fokus på bæredygtighed afspejles af en strategi, hvor der tages udgangspunkt i børn. LEGO har forsket og udviklet en bæredygtig mursten som skal anvendes til at bygge en CO₂ neutral fabrik.

Regnskabslæser bliver oplyst om at LEGO blandt andet vil investerer i digitale infrastrukturer og digitale produkter.

Forskning og udvikling fremhæves i ledelsesberetning, hvor der lægges vægt på hvor afgørende innovation er for virksomheden. LEGO præsenterer nogle nye investeringer i form af innovative kernespil samt udforskning af nye lege med afsæt i digitalisering.

Human capital

Medarbejderne bliver anerkendt for deres engagement til at stå sammen for at imødekomme en stigende efterspørgsel, et tydeligt billede på at medarbejderne udgør en stærk intern værdi for virksomheden.

I ledelsesberetning kan regnskabslæser finde et afsnit omhandlende motiverede og engagerede kollegaer. Her redegøres for hvordan medarbejderne via deres motivation og

tilfredshed kan skabe værdi for virksomheden. Der fremhæves emner som forældreorlov, medarbejderudvikling og ekstraordinære fridage sammen med en udbetalt bonus.

Relationskapital

LEGO iværksætter kampagner med udgangspunkt i kunderne/forbrugerne som direktøren giver udtryk for har en positiv effekt på LEGOs brandværdi og omdømme.

Samarbejdspartneres betydning tydeliggøres ved at relatere dem direkte til omsætningen.

Det globale forsyningsnetværk skabte værdi da de bidrog til at LEGO kunne imødekomme den stigende efterspørgsel.

Årsregnskabet

Resultatopgørelsen

På resultatopgørelsen fremgår forskning- og udviklingsomkostninger ikke direkte, disse indgår i produktions omkostninger som er yderligere forklaret i note 2.2. Se nedenfor:

Income Statement

1 January – 31 December

(mDKK)	Note	2021
Revenue	2.1	55,294
Production costs	2.2	(16,783)
Gross profit		38,511
Sales and distribution expenses	2.2	(16,446)
Administrative and IT expenses	2.2	(4,005)
Other operating expenses	2.2	(1,016)
Operating profit		17,044

Kilde:

[amNsb3VkczoVLzAzLzJiL2E5LzNhL2JmLzdlNWQtNDBjMC1iODJkLTliOTJiOGYxZjdmZA.pdf](#)
(cvrapi.dk)

Balancen

På balancen præsenteres de immaterielle aktiver i en linje. De immaterielle aktiver udgør 406 er et fald fra sidste år, på trods af den stigende efterspørgsel og gennembruddet med den bæredygtige mursten. Se nedenfor:

Balance Sheet

at 31 December

(mDKK)	Note	2021
Intangible assets	3.1	406
Property, plant and equipment	3.2	14,191
Right-of-use assets	4.4	4,679
Other receivables	4.5	70
Deferred tax assets	2.6	999
Total non-current assets		20,345
Inventories	3.3	3,509
Trade receivables	3.4, 4.5	8,409
Other receivables	4.5	1,345
Prepayments		475
Income tax receivables		123
Loans to related parties	4.5, 5.5	12,748
Cash at banks	4.5	1,037
Total current assets		27,646
Total assets		47,991

Kilde: [amNsb3VkczoVLzAzLzJiL2E5LzNhL2JmLzdlNWQtNDBjMC1iODJkLTliOTJiOGYxZjdmZA.pdf](#)
(cvrapi.dk)

Noteoplysningerne

I note 2.2 uddybes produktionsomkostninger fra resultatopgørelsen. Men her synliggøres forskning og udviklings aktiver ikke, ud fra teksten til noten bliver regnskabslæser guided hen til Note 2.5 som omhandler forskning og udvikling.

Expenses by nature

Note 2.2

(mDKK)	Note	2021
Raw materials and consumables used		7,567
Employee costs	2.3	10,198
Depreciation, amortisation and impairment	2.4	2,298
Licence and royalty expenses		4,481
Other external expenses		13,706
Total expenses		38,250

I Note 2.4 fremgår over redegørelse for af- og nedskrivninger, men synliggøre ikke de interne immaterielle aktiver.

Depreciation, amortisation and impairment

Note 2.4

(mDKK)	Note	2021	2020
Intangible assets, amortisation	3.1	77	96
Property, plant and equipment, depreciation	3.2	1,436	1,344
Property, plant and equipment, impairment	3.2	46	-
Right-of-use assets, depreciation	4.4	739	674
Total depreciation, amortisation and impairment		2,298	2,114
<i>Included in the income statement under the following headings:</i>			
Production costs		1,389	1,276
Sales and distribution expenses		604	582
Administrative and IT expenses		282	236
Other operating expenses		23	20
		2,298	2,114

Kilde: [amNsb3VkczoVLzAzLzJiL2E5LzNhL2JmLzdINWQtNDBjMC1iODJkLTliOTJiOGYxZjdmZA.pdf \(cvrapi.dk\)](#)

I Note 2.5 Oplyses der om forskning og udviklingsomkostninger, som omkostningsføres da de ikke opfylder kravene for et aktiv.

Note 2.5

Kilde: amnsb3vkczovLzAzLzJiL2E5LzNhL2JmLzdlNWQtNDBjMC1iODJkLTliOTJiOGYxZjdmZA.pdf
(cvrapi.dk)

- Igangværende udviklingsprojekter
- Software
- Licenser, patenter og andre rettigheder
- Goodwill

Komparativ analyse

Det fremgår af ovenstående analyseskema at de indgår mange informationer omkring de interne immaterielle aktiver i ledelsesberetningen.

Produktrettigheder er vigtige da immaterielle aktiver, jævnfør afsnittet vedr. spild kan kopieres eller efterlignes af konkurrenter og lign.

Hverken Novo Nordisk eller LEGO oplyser om ophavsret. I forhold til Panteret er det kun Novo Nordisk der oplyser herom. At Novo Nordisk har panteret er afgørende i deres virksomhed da de indgår i en branche med kontinuerlig og hård konkurrence omkring udvikling. Der er det yderst væsentlig for regnskabslæser at blive oplyst om, at de varetager dette område behørigt.

Det kan diskuteres om oplysningen af deres udløbet panteret læner sig op af at være kommercielt følsomt, da konkurrenterne kan drage fordel af denne oplysning.

Oplysning om LEGO's panteret er måske ikke så givende, da hele LEGO konceptet er bygget op omkring deres legoklods, Legoland og Legohouse som er helt unikt for Lego, og ikke særlig nemt for en konkurrent at efterligne og bygge op selv. Derudover laver LEGO film og konsolspil som umiddelbart ikke er nødvendigt at beskytte med et panteret.

Nøglefaktorer:	Novo Nordisk	Lego
	Hvor	Hvor
	Ledelsesberetning	Ledelsesberetning
Vidensbaseret aktiviteter		
Strategi/forretningsmodel	x	x
Pipeline	x	
Produktudvikling	x	
Forskningsaktiviteter	x	x
Innovation	x	x
Oplevelsesværdi		x
Bæredygtighed		x
Markedsundersøgelser/Nye områder	x	

Vidensbaseret aktiviteter

De videnbaseret aktiviteter er forbundet med stor usikkerhed omkring den fremtidige pengestrøm, og dermed indregningstidspunktet.

Samtidig er det en vigtig oplysning for regnskabslæseren.

De to virksomheder har en harmoniseret balance mellem afgive oplysningerne og oplysninger der kan være kommercielt følsomme for virksomheden.

Alle de oplyst nøglefaktorer er nødvendige for at sikre en international anerkendelse og få succes som virksomhed, og det er man som regnskabslæser ikke i tvivl om når man læser ledelsesberetningen.

Novo Nordisk præsenterer forskning og udviklings omkostninger i resultatopgørelsen som gør det mere gennemsigtigt og nemt at læse for regnskabsbrugeren. Hvorimod LEGO henvist med to noter, før regnskabslæseren kun tilegne sig det fuldstændige overblik. Samtidig præsenterer Novo Nordisk en oversigt over Pipelines der giver regnskabslæser et indblik i de igangværende processer for produktudviklingen, hvilket er en ret brugbar information. LEGO informerer vellykkede produktudviklinger eller fremtidige innovative tiltag, men ikke igangværende, det er virkelig en mangelvarer, særligt når det fremgår af ledelsesberetningen at innovation og udvikling er den strategiske kurs. Her bliver det særligt svært for regnskabslæser at sammenligne virksomhederne på tværs, da informationen hverken er entydig og mangelfuld.

Analyseskema

Nøglefaktorer:	Novo Nordisk	Lego
	Hvor	Hvor
	Ledelsesberetning	Ledelsesberetning
Human capital		
Erfaring/anciennitet	x	
Ledelse		x
Kompetencer	x	x
Loyalitet	x	x
Mangfolding og inkluderende kultur	x	
MA opnår fuldt potentiale	x	
Uddannelse	x	

Human capital

I begge ledelsesrapporter blev medarbejderne hyldet for deres engagement, og begge virksomheder udtrykker hvor vigtig og afgørende medarbejderen er. Hos LEGO fik de ekstra fridage og et bonus vederlag, og hos Novo Nordisk arbejder man på at forbedre kulturen, fordi skaber de bedste betingelser for innovationen.

Udfordringen med human kapital er at virksomheden ikke ejer "aktivet", og vil aldrig komme til at eje sin medarbejder. Så hvis de kompetencer og viden virksomheden investere i skal aktiveres i regnskabet, skal hele definitionsbeskrivelse ændres i regnskabsstandarden.

Analyseskema

Nøglefaktorer:	Novo Nordisk	Lego
	Hvor	Hvor
	Ledelsesberetning	Ledelsesberetning
Relationskapital		
Omdømme	x	x
Supplychain		x
Partnere	x	x
Kundetilfredshed/efterspørgsel		x

Relationskapital

Problemstillingen fra ovenstående afsnit gentager sig her, da relationskapital heller ikke ejes af virksomheden. Begge virksomheder nævner dem i ledelsesrapportering, men på et meget overfladisk grundlag, og selvom LEGO umiddelbart de fleste informationer, så indgik der under deres ambitiøse strategi og de vil tage stilling til deres supplychain, ud fra et bæredygtigt synspunkt.

Konklusion

Analysen viser at informationen omkring de immaterielle aktiver er meget begrænset, og selvom virksomhederne forsøger at imødekomme dette ved at lade oplysningen indgå i ledelsesberetningen er det næsten umuligt at sammenligne virksomhedernes immateriellværdi, for det sker på baggrund af et individualiseret tiltag.

Samtidig kræver informationen omkring de immaterielle aktiver tillid til ledelsen. Dels de immaterielle aktiver som er aktiveret i balancen, da indregningen sker på en skønsmæssig vurdering fra ledelsen og dels den information man får i ledelsesberetningen, som er det eneste sted at søge denne indsigt.

Med inspiration fra Novo Nordisk og LEGO vil jeg mene at informationen omkring de immaterielle aktiver godt kan forbedres, men at der er skal iagttages en række overvejelser, såsom:

De immaterielle aktivers værdi, påvirkes af forskellige faktorer. Ved sammensætning kan der opstå synergieffekt og netværkseffekter som øger deres værdi, dette kan en måling til kostpris ikke favn retvisende. Der skal iværksættes en metode som baseres på fremtidsrettet indtægter.

Dernæst kan en oplysning vedr. et immaterielt aktiv forårsage en forringelse af aktivets værdi, hvis det som udgangspunkt er unikt, men en offentliggørelse af dette vil resultere i efterligninger som eliminere den unikke effekt. Der skal altså tages højde for kommercielle følsomme oplysninger.

Der skal fokuseres på forvaltningsdisciplin så håndteringen af de immaterielle aktiver bliver ensrettet. Her skal der først og fremmest tages udgangspunkt i kategoriseringen af de immaterielle aktiver.

Et bud kunne være nedenstående.

Der er i nedenstående rubriceret ud fra sværhedsgraden af at etablere ejerskabs- eller kontrolrettigheder samt sværhedsgraden af aktivets måling:

Kontrollerede immaterielle aktiver

I denne kategori er ejendomsrettighederne klare, og der findes et aktivt marked. Der kan skelnes mellem 2 typer immaterielle aktiver i denne kategori:

- 1) Markedsføringsrelaterede immaterielle aktiver, herunder; varemærker og mærkenavne.
- 2) Teknologibaserede immaterielle aktiver, herunder; patenteret teknologi, computersoftware og databaser

Begrænset kontrollerede immaterielle aktiver

I denne kategori er de immaterielle aktivers ejerskab muligvis ikke juridisk beskyttet og markederne er svage eller ikke eksisterende. Disse kan fx omfatte Forskning & Udvikling, ikke-patenteret teknologi eller forretningshemmeligheder.

Ikke kontrollerede immaterielle aktiver

I denne kategori er ingen kontrolrettigheder over de immaterielle aktiver og der eksistere ikke markeder for salg og køb. Inden for denne kategori skelnes mellem to typer af immaterielle aktiver:

- 1) Human Capital – kendetegnet for disse er at de er relateret til de mennesker som arbejder for virksomheden. Fx erfaring, ledelse, kompetencer, loyalitet og uddannelse.
- 2) Relationskapital, herunder; relationer, omdømme, leverandører, partnere, kundetilfredshed.

Litteraturliste

[Aftaletekst om en ny reformpakke for dansk økonomi \(fm.dk\)](#)

[AP24B: Potential projects—Proposed short-listed projects \(ifrs.org\)](#)

[Better information on intangibles - which is the best way to go.pdf](#)

[Download \(efrag.org\)](#)

[Download \(efrag.org\)](#)

[ET-AY-20-002-EN-N Online.pdf](#)

[Fremtidens medicin - nye innovative behandlingsmetoder \(pharma-job.dk\)](#)

[GetPubFile.aspx \(dst.dk\)](#)

[IFRS 4 \(iasplus.com\)](#)

[Lif – Om lif](#)

[LMST rapport \(laegemiddelstyrelsen.dk\)](#)

[Lægemiddel industri foreningen—Side 2 \(lif.dk\)](#)

[Medicinalindustriens forskningsfusk og de købte læger \(videnskab.dk\)](#)

[Regnskabsmæssige skøn i energi- og forsyningsvirksomheder | EY Danmark](#)

[Regnskabsmæssig behandling af et udskudt skatteaktiv - BDO](#)

[Research and innovation | European Commission \(europa.eu\)](#)

[Tendenser i medicinalbranchen \(pwc.dk\)](#)

[Technology Advancements 1998-2012 timeline | Timetoast timelines](#)

[64344 Deloitte IFRS-bog 2016 IFRS 16.pdf](#)

[reporting-ifrsfactsheet-intangible-assets.pdf \(cpaaustralia.com.au\)](#)